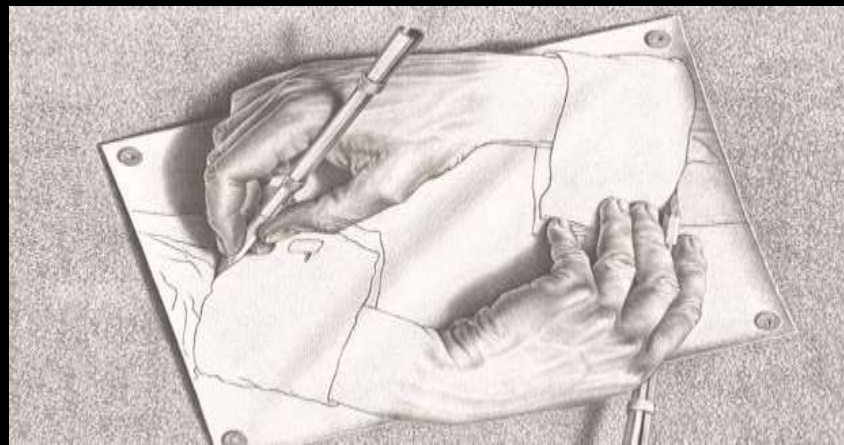

Η «ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΑΜΦΙΔΕΞΙΟΤΗΤΑ» ΣΑΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΕΛΙΣΣΟΜΕΝΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Επιμέλεια: ΑΓΓΕΛΙΚΗ Δ. ΚΑΝΑΤΑ
Προϊσταμένη Τ.Ε.Π., MSc, Phd(c)
Γ.Ν. Ασκληπιείο Βούλας

Τί είναι η Αμφιδεξιότητα;

- **Αμφιδεξιότητα** είναι η ικανότητα που έχει κάποιος να χρησιμοποιεί εξίσου καλά τόσο το δεξί, όσο και το αριστερό του χέρι, ειδικά όσον αφορά τα καθήκοντα που απαιτούν πρόσθετο χειρισμό ή λεπτομέρεια.
- Η λέξη μπορεί να περιγράψει το είδος της σωματικής ή ψυχικής ευκινησίας που επιδεικνύεται από ένα άτομο με πολλά διαφορετικά ταλέντα.

Amphidextrous

Τι είναι το «Προτιμώμενο χέρι» ή «Κυριαρχία του χεριού»;

- «Κυριαρχία του χεριού» (hand dominance) είναι η προτίμηση του ενός χεριού να εκτελέσει λεπτές και αδρές κινητικές δεξιότητες (Amanda Morin 2012).
- Η ουσιαστική προτίμηση αρχίζει να εμφανίζεται στις ηλικίες μεταξύ των 3 και 4 ετών , ενώ τα περισσότερα παιδιά που εισέρχονται στο νηπιαγωγείο (ηλικίας 5-6 ετών) έχουν δημιουργήσει μια σαφή προτίμηση στο χέρι. Ένα ελάχιστο ποσοστό (1% έως 2%) χρησιμοποιεί κάθε χέρι εξίσου καλά (αμφιδέξιοι).

Τι είναι αυτό που καθιστά ένα άτομο Αμφιδέξιο;

- Αν και δεν υπάρχει καμία οριστική απάντηση αναφέρονται:
 - **Γενετικοί -κληρονομικοί παράγοντες.**
 - **Περιβαλλοντικοί παράγοντες -Εξάσκηση**
- Οι αρχαίοι Έλληνες ενθάρρυναν την Αμφιδεξιότητα καθώς θεωρούσαν καλύτερους αυτούς που στον αθλητισμό, στην μουσική και στη μάχη ήταν ικανοί στη χρήση και των δύο χεριών αντί ενός.

Αριστοτέλης: «Μόνον Αμφιδέξιων των άλλων ζώων Άνθρωπος»

Εξάσκηση και Αμφιδεξιότητα

- Οι αριστερόχειρες και οι αμφιδέξιοι άνθρωποι έχουν μεσολόβιο (δέσμη ινών νεύρων που ενώνουν τις δεξιές και αριστερές πλευρές του εγκεφάλου) κατά 11% μεγαλύτερο από το λοιπό πληθυσμό, κάτι που οδήγησε στην άποψη πως όσο περισσότερο χρησιμοποιείται και ασκείται ο εγκέφαλος, τόσο περισσότερο αυξάνεται.
- Με την πρακτική, κάποιος που έχει κυρίαρχο το αριστερό του χέρι, μπορεί να μάθει να χρησιμοποιεί το δεξί του χέρι και έτσι να γίνει τελικά αμφιδέξιος.
- Ο Corballis γνωστός νευρο-επιστήμονας υποστηρίζει ότι τα δύο ημισφαίρια του εγκεφάλου δεν είναι εναλλάξιμα και ότι χρησιμοποιούνται για διαφορετικές διαδικασίες και εργασίες.
«Αυτές οι ασυμμετρίες πιθανότατα εξελίχθηκαν για να επιτρέψουν στις δύο πλευρές του εγκεφάλου να ειδικευτούν» ...

Υψηλότερη αντίληψη και ικανότητα σκέψης;

- Στη σημερινή εποχή οι αμφιδέξιοι δεν είναι τόσο «καταπιεσμένοι» αριστερόχειρες, όσο αποδεδειγμένα πιο ανεξάρτητα συναισθηματικά άτομα τα οποία προσαρμόζονται ευκολότερα κυρίως γιατί μπορούν να συνδυάζουν τα καλύτερα και από τον κόσμο των δεξιόχειρων και από τον κόσμο των αριστερόχειρων.
- Για τους μελετητές, τα επόμενα χρόνια αναμένεται μια αναμέτρηση σε ψυχολογικό-κοινωνικό επίπεδο ανάμεσα σε δεξιόχειρες και αριστερόχειρες για αυτό δεν πρέπει να υπάρχει η λογική της διαχωριστικότητας.
- Πολλοί μάλιστα στοιχηματίζουν υπέρ των ανερχόμενων αριστερόχειρων καθώς πιστεύουν ότι μια ανθρωπότητα στην οποία θα επικρατούν οι αριστερόχειρες θα διαθέτει **υψηλότερες διανοητικές ικανότητες** αλλά και πιο **ευαίσθητες αισθήσεις** αγγίζοντας πιο λεπτές διαστάσεις από ότι γίνεται σήμερα.

Είναι επιτακτικό να είναι κανείς Αμφιδέξιος σε έναν Οργανισμό;

- Σε ένα οργανισμό αμφιδέξιος θα μπορούσε να είναι ο **πολύ-ειδικευμένος** αυτός με τις πολλαπλές δεξιότητες, αυτός που διαχειρίζεται ετερόκλητα προβλήματα σε πολύ διαφορετικές συνθήκες με τον ίδιο αποτελεσματικό τρόπο, αυτός που προσαρμόζεται στις μεταβολές και που ανταποκρίνεται στις δυσκολίες με επιτυχία.
- Δεν είναι απλώς μία καλοδεχούμενη πολυτέλεια - είναι ανάγκη είναι χαρακτηριστικό επιβίωσης.
- Έχει υποστηριχθεί γενικότερα ότι πρέπει να ενθαρρύνονται συμπεριφορές «εξερεύνησης και εκμετάλλευσης» μεταξύ των εργαζομένων.
- Η «εκμετάλλευση» αφορά τη βελτίωση, την αποδοτικότητα, την επιλογή και την εφαρμογή, ενώ η εξερεύνηση αφορά την έρευνα, τη διαφοροποίηση, τον πειραματισμό και την ανακάλυψη (Ketkar και Puri 2017 , Birkinshaw και Gupta 2013).

Η Αμφιδεξιότητα (Ambidexterity) στους Οργανισμούς υγείας

- Η ακαδημαϊκή έρευνα υποδηλώνει ότι η Ambidexterity σε έναν οργανισμό Υγείας συνδέεται θετικά με την βελτίωση των αποτελεσμάτων υγείας.
- Η εξισορρόπηση της εξερεύνησης (exploration) και της εκμετάλλευσης (exploitation) επιτρέπει στον νοσοκομειακό οργανισμό να είναι προσαρμοστικός, ενώ συνεχίζει να βασίζεται σε παραδοσιακές και αποδεδειγμένες μεθόδους.
- Μια δομή με καταμερισμό του ελέγχου σε μικρότερα μέρη με κουλτούρα αριστείας και μάθησης, στρατηγικής διαχείρισης (strategic management) και τεχνολογικής αλλαγής (technological change) αποτελούν σημαντικές πτυχές της δημιουργίας ενός αμφιδέξιου νοσοκομειακού οργανισμού.

Αμφιδεξιότητα και Νοσηλευτική Υπάρχει συσχέτιση;

- Δημιουργεί την ικανότητα:
 - **συγκερασμού αντιφατικών στρατηγικών**
 - **υπηρετεί τον σκοπό της Νοσηλευτικής στα πλαίσια της ετερότητας**
- Σε αυτό το φάσμα η Νοσηλευτική Αμφιδεξιότητα :
 - αναγνωρίζει τη σημασία της ομαδικής εργασίας
 - αυξάνει την ευελιξία κάθε μέλους να χειριστεί την δημιουργικότητα
 - διαχειρίζεται την αυτονομία
 - δίνει την εμπιστοσύνη στην κάθε Νοσηλευτική ομάδα να παράγει καινοτόμες ιδέες.

Η Αμφιδέξια Νοσηλευτική ομάδα

Βασικά προσόντα

Αναγνωρίζει :

- την ταυτότητα του έργου που επιτελεί
- την σπουδαιότητα της εργασίας
- την ανατροφοδότηση
- την αυτοδιόρθωση

Εργάζεται :

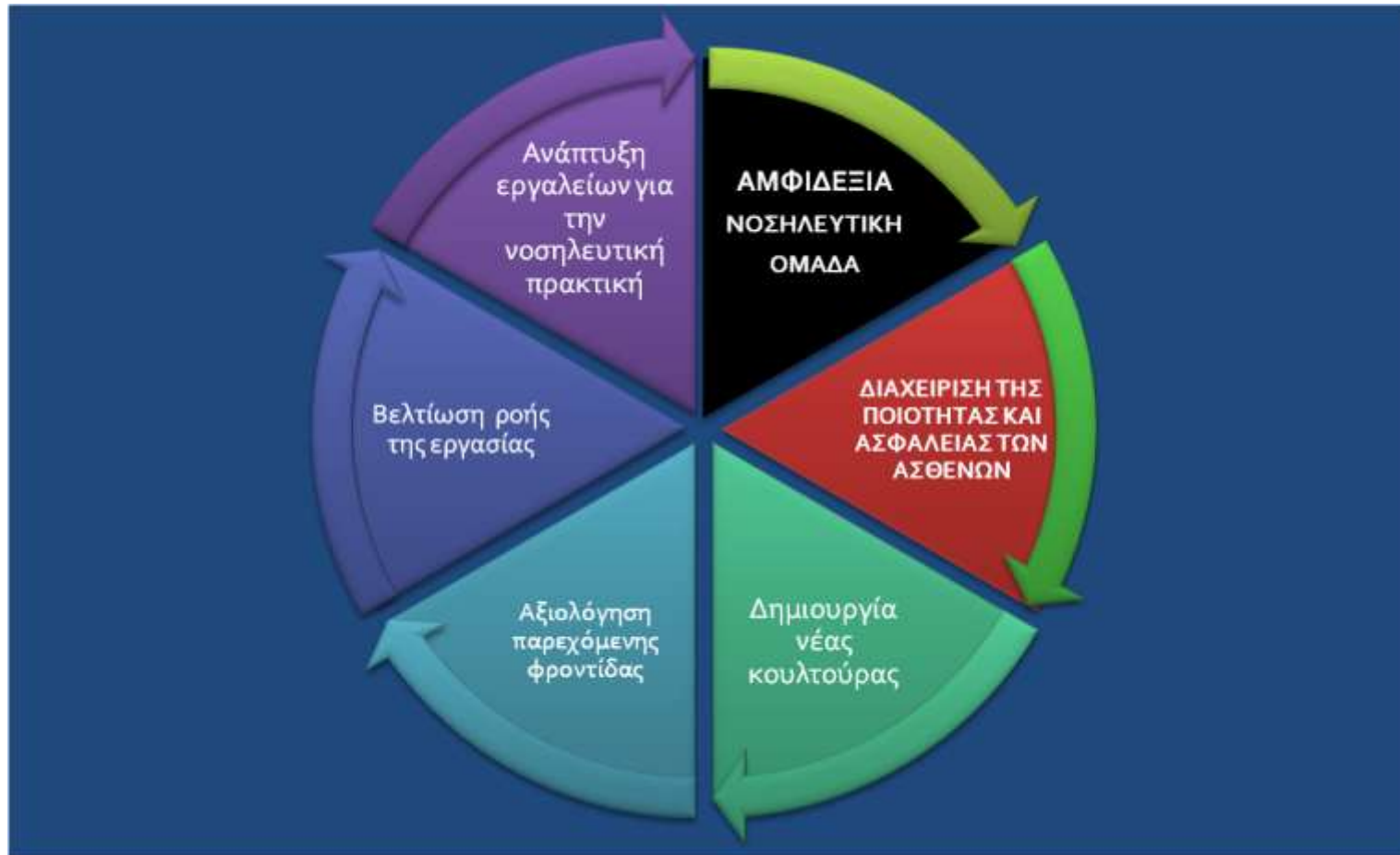
- με ταχύτητα
- παραπονιέται λιγότερο
- αποδίδει σημαντικό νοσηλευτικό έργο κάτω από πολλαπλές απαιτήσεις
- προσπαθεί να προγραμματίσει την εκτέλεση όλο και περισσότερων εργασιών

Εργασιακό προφίλ

Πρακτικές δεξιότητες

Διαχειριστικές Ικανότητες

Αμφιδέξια
Νοσηλευτική
Ομάδα

Ανάπτυξη συντονισμού
Διαμόρφωση χώρου
αναπνοής σε κάθε μέλος
Αντιμετώπιση της
πολυπλοκότητας

Ικανότητα
στρατηγικής
ισορροπίας των
αντικρουόμενων
προσπαθειών και
εντάσεων

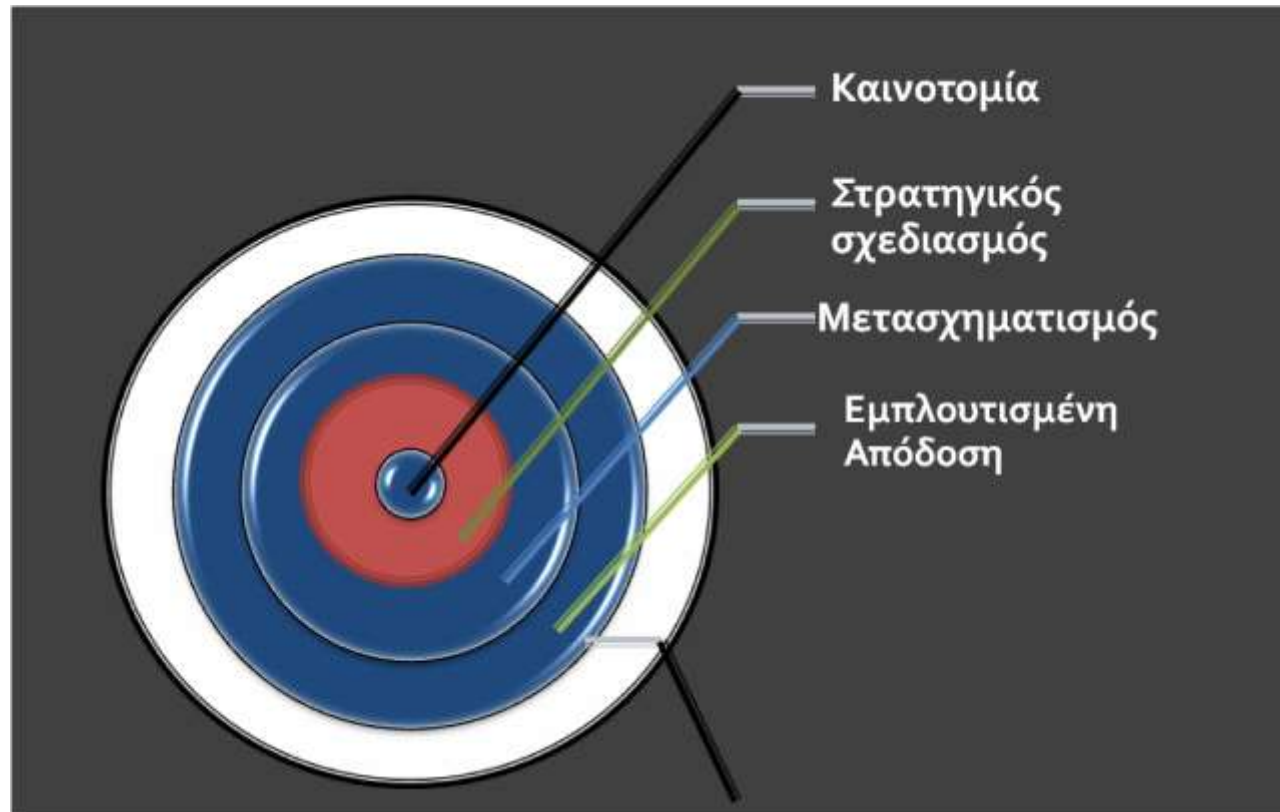
Η Νοσηλευτική Ηγεσία μπορεί να είναι Αμφιδέξια;

Η Νοσηλευτική ηγεσία μπορεί να είναι αμφιδέξια αποτελώντας εναλλακτικό Μοντέλο υπέρ-ηγεσίας

Κάθε Αμφιδέξια Ηγεσία έχει περιγραφεί ως:
«Η κόλλα που συγκρατεί ειδικά σε περιόδους αλλαγής».

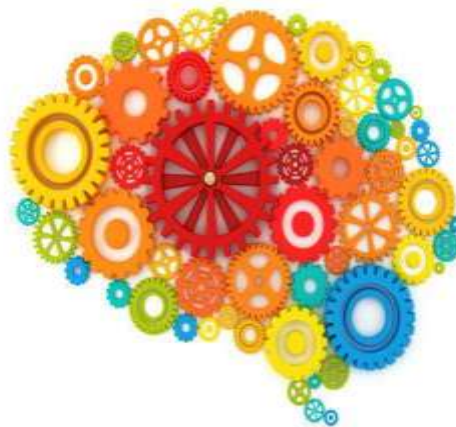
Μοντέλο της Αμφιδέξιας Νοσηλευτικής Ηγεσίας

«Δίνει έμφαση στην ανακάλυψη αντί για την αποστήθιση και στην αμφιδεξιότητα αντί για την τυφλή εξειδίκευση»

Η Συλλογική Νοσηλευτική Αμφιδεξιότητα

- Με τον όρο «**Συλλογική Νοσηλευτική Αμφιδεξιότητα**» εννοούμε τον τρόπο που επιτρέπει να δίνεται αξία και ουσία στην ομαδικότητα τοποθετώντας τις νοσηλευτικές παρεμβάσεις σε ένα ευρύτερο, πλουσιότερο και βαθύτερο πλαίσιο συλλογικότητας.
- Η Συλλογική Νοσηλευτική Αμφιδεξιότητα είναι μια αλλαγή η οποία μπορεί να περάσει μόνο από την «**Ατομική Αμφιδεξιότητα**» αποκτώντας περισσότερη αυτοσυνείδηση, εσωτερική ενότητα και εμπάθυνση.

«Η Αλλαγή ευνοεί τον προετοιμασμένο νου»;

- Η εποχή μας κάνει έκκληση για νέα σκέψη και δράση αν και κάποιες αρχές δεν μπορούν να αλλάξουν. Είναι αναγκαίο να συμπληρωθούν, να προσαρμοστούν και όπου επιβάλλεται να εξελιχθούν.
- Διδάσκοντας νέους Ηγέτες -Νοσηλευτές να αναπτύξουν τον «**προετοιμασμένο νου**» με **Γνωστική αντίληψη** η Νοσηλευτική Αμφιδεξιότητα αποτελεί στόχευση που μπορεί να συγκριθεί με τη διδασκαλία των ανθρώπων να εργαστούν με το εκάτερο χέρι.

Η Εκπαίδευση Αμφιδέξιων Ηγετών –Νοσηλευτών

- Μέσα από **αλλαγή στην προσέγγιση διαχείρισης της εκπαίδευσης** είναι δυνατό να εισαχθεί και να υποστηριχτεί ένα διαφορετικό μοντέλο όπου νέοι Ηγέτες- Νοσηλευτές θα ενθαρρύνονται να γίνουν γνώστες της αμφιδεξιότητας καθώς εκπαιδεύονται για εναλλακτικές προσεγγίσεις ανάλογα με τις απαιτήσεις του εργασιακού περιβάλλοντος.
- Οι **νέοι Ηγέτες-Νοσηλευτές** ίσως μπορούν να αναλύσουν πολύπλοκα δεδομένα και να δώσουν μια διαφορετική πρόβλεψη, που στο αβέβαιο μέλλον να δημιουργήσει και να εφαρμόσει πιο καινοτόμες και βιώσιμες λύσεις στο εξελισσόμενο Νοσοκομειακό περιβάλλον.

**I MAY BE
LEFT-HANDED
BUT I'M ALWAYS
RIGHT**

Jansen, J.J.P., Tempelaar, M.P., Van Den Bosch, F.A.J. and Volberda, H.W. (2009), "*Structural differentiation and ambidexterity: the mediating role of integration mechanisms*", *Organization Science*, Vol. 20 No. 4, pp. 797-811.

Junni, P., Sarala, R.M., Taras, V. and Tarba S.Y. (2013), "*Organizational ambidexterity and performance: a meta-analysis*", *Academy of Management Perspectives*, Vol. 27 No. 4, pp. 299-312.

Mom, T.J.M., Fourne, S.P.L. and Jansen, J.J.P. (2015), "*Managers' work experience, ambidexterity and performance: the contingency role of the work context*", *Human Resource Management*, No. S1, doi: 10.1002/hrm.21663.

